

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 3 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 75 kr. in za četrt leta 90 kr., — po pošti prejemane pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 40 kr. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserte) vzprejemlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 8 kr., za dvakrat 12 kr., za trikrat 15 kr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 20. januarija 1899.

Politiški oddelek.

Vlada in Slovenci.

Mej slovenskimi državnimi poslanci, dasi so zjedineni v jednom samem klubu, ne vlada prava sloga. Ne ločijo jih načela, ker v državnem zboru še dolgo ne bo prilike za razpravljavanje o rečeh, glede katerih mej slovenskimi poslanci ni načelnega jedinstva, ampak loči jih vprašanje o taktiki tako napram vladi, kakor napram desnici. —

Jeden del slovenskih poslancev je mnenja, da je najboljšje, zapustiti itak ne preveč trdno ladjo desnico ter proti vladi nastopiti pot opozicije. Ta del utemeljuje svoje mnenje s tem, da se vlada ne ozira na zahteve slovenskega naroda in da poslancem itak ni mogoče, glasovati za nagodbo.

Druga skupina slovenskih poslancev ni tega mnenja, nego zastopa stališče, da naj slovenski poslanci za sedaj na vsak način ostanejo v desnici. Ti poslanci pravijo, — kar je dr. Ferjančič prav jasno razložil na shodu v Škofji Loki — da jedino pametno je, ako ostanejo poslanci v desnici in da napram vladi uravnajo svojo taktiko potem, kakor se vlada izreče o njihovih zahtevah. Ako vlada slovenskih zahtev ne prizna ali če svojih obljub ne izvrši, potem naj slovenski poslanci napram vladi izvajajo konsekvence, a ne da bi se ločili od svojih zaveznikov, dokler so ti ž njimi solidarni.

Nam, ki smo oddaljeni od parlamentarnega bojišča, ne morejo biti razmere mej slovenskimi poslanci in mej vlado ter desnico tako natančno znane, da bi zamogli o taktičnem postopanju naše delegacije izreči določno sodbo. Dozdeva se nam pa, da na noben način ne kaže, kar na kratko podreti desnico in vlado, — ne da bi vedeli, kaj se potem zgodi, kakšna vlada pride na krmilo in kakšna večina se potem sestavi.

Ne bomo slovenskih poslarcev nadlegovali s svojimi nasveti, najmaj glede taktičnih vprašanj. Določitev taktike je v prvi vrsti stvar poslancev, volilci pa naj sodijo poslansko delovanje po uspehih in neuspehih. Z ozirom na to prepuščamo torej slovenski delegaciji, da uravna kakor ve in zna svoje razmerje napram vladi in desnici. Reči pa moramo, da so volilci se naveličali brezuspešnosti dosedanje politike in da pričakujejo, da slovenski poslanci ne bodo glasovali za nagodbo, ako vlada ne izpolni vseh naših zahtev. Svoje zahteve je slovenski narod formuliral na vslovenskem shodu in sme pričakovati, da jih vlada izpolni, ako bodo slovenski poslanci glasovali za nagodbo.

Nekateri slovenski časopisi so se postavili na stališče, da slovenski poslanci na noben način ne morejo glasovati za nagodbo, in zahtevajo sedaj, da naj slovenski poslanci to na slovesen način izreko. S tem nasvetom se mi ne moremo sprijazniti. Nam se marveč dozdeva, da bi slovenski poslanci zamogli glasovati tudi za nagodbo, ako se sicer z vlado zadovoljni. Ako vlada ugodí slovenskim zahtevam, ako izpolni vse postulate, katere so oglašili slovenski poslanci, potem naj slovenski poslanci slobodno glasujejo za rečene predloge, drugače pa ne.

S slovesno izjavo, da slovenski poslanci ne odobravajo nagodbenih predlog, bi prav ničesar ne dosegli. Res je sicer, da najbrž niti ne pride do glasovanja v parlamentu, in res je tudi, da vlada potrebuje parlamentarne zaslombe v toliko, da se zamore sklicavati na to, da je večina parlamenta za nagodbo, in da ta večina le vsled obstrukcije do besede priti ne more. Kdor pa misli, da bi se položaj obrnil v našo korist, ako bi slovenski poslanci s slovesno izjavo pokazali, da vlada nima za nagodbo potrebne večine parlamenta na svoji strani, da bi torej bila nagodba pri glasovanju v palamentu odklonjena, tisti se jako moti. Najbrž bi v tem slučaju vlada odstopila in prišla bi nova vlada, naj si bo kakoršna koli, katera bi poskusila dobiti drugo večino za nagodbo, a če bi je ne dobila, čebi niti s koncesijami Nemcev ne mogla potolažiti,

potembi nagodbo uveljavila izvenparlamentarnim potom in slovenski poslanci bi bili osamljeni.

Za rečeno slovesno izjavo proti nagodbi tudi na noben način ne bode dobiti vseh, v slovanski krščansko narodni zvezi združenih poslancev. Enostranska izjava, katero bi podpiral le jeden del poslancev, pa nima nobenega drugega pomena, kakor da bi nasprotujoči poslanci izstopili iz kluba in bi tako slovenska in hrvatska delegacija postala faktor brez pravega pomena.

Kruh opozicije je trd. Opozicijskim strankam je pot posuta s trnjem in zato ne kaže, da bi slovenska delegacija se lahko miselno ločila od svojih zaveznikov ni začelo opozicijo. Seveda, ako vlada do odločilnega trenutka ne pokaže, da hoče izpolniti zahteve slovenskega naroda, ako hoče ohraniti sedanje krivice, pod katerimi ječimo, potem seveda ne preostane drugo, kakor opozicija.

Politični pregled.

Državni zbor. — Prva seja je bila dne 17. t. m. Združene stranke obstrukcionistov so koj začetkom seje začele z obstrukcijo in sicer so jo otvorile s tistim sredstvom, katero so za časa Badenija rabile šele koncem boja, z glasovanjem po imenih. Že ob 10. uri se je malone vsa obstrukcijska armada zbrala v pisarni predsednika dr. Fuchsa, da se oglasi za besedo. Ko je ob 11. uri dr. Fuchs otvoril sejo in začel s spominskim govorom umrlemu grofu Falkenhaynu, zapustila je leвица demonstrativno dvorano in se vrnila šele potem, ko je Fuchs končal svoj govor. Po naznanilu, kaj je vlada čez božične praznika ukrenila s § 14., so Funke in tovariši predlagali, naj se celo ministerstvo zaradi porabe § 14. obtoži potem pa interpelirali radi umora češkega vseučilišnika Linharta v Pragi. Na to so prišle na vrsto peticije in in tu so Nemci začeli s predlaganjem glasovanja po imenih. O neki peticiji posl. Krumbholza je posl. Kaiser predlagal naj se glasuje imenoma o predlogu, da je peticijo ponatisniti v stenografičnem zapisniku. Desnica je glasovala za predlog, socialisti, veleposestniki in antisemitje pa proti njemu. Slednjim je zaklical Wolf: Tudi brez vas nas je dovolj. Resel: Mi glasujemo, kakor hočemo. Drugo glasovanje po imenih je predlagal Böheim in sicer o neki peticiji, glede krošnjarstva. Po glasovanju se je dr. Lemisch oglasil s trditvijo, češ, da je glasovanje neveljavno, ker se ni čitalo ime posl. Grobelskega. Lemisch je predlagal, naj se sklene tajno sejo, v kateri se bo o tem razpravljalo, o njegovem predlogu pa naj se glasuje imenoma. Podpredsednik dr. Ferjančič je odgovoril, da je Lemischev predlog brezpremeten, ker je Grobelski sploh ni več poslanec. Tretje glasovanje po imenih je predlagal zopet Kaiser o neki peticiji posl. Viljema Pfeiferja. Na to je dr. Poiner, stavil predlog glede korekture imenika poslancev, katerega predloga pa dr. Ferjančič ni pripustil, na kar se je vršilo četrto glasovanje po imenih. Lemisch je grajal, da se v imeniku poslancev nahaja ime umrlega grofa Falkenhayna in je zahteval, naj se sklene dve uri trajajoča pavza, potem pa naj se otvori debata o predlogu, da je izdati nov imenik poslancev. Predsednik dr. Fuchs: Predlog je sicer smešen (velik hrup na levi strani) in ga je obžalovati, a na glasovanje ga vendar dam. Zbornica je predlog, odklonila, na kar je dr. Fuchs naznanil konec seje. S tem pa seja še ni bila končana, kajti obstrukcija je prouzročila še debato v dnevnem redu prihodnje seje. Kaiser, Schönerer in Pergelt so zahtevali, naj se postavi na dnevni red pri-

hodnje seje samo jedna točka ministerske obtožbe. Soc. dem. Riegler je zahteval, naj se pred predlogo o rekrutih postavi poročilo o odstranitvi časniškega kolka in naj se tiskovnemu odseku naroči, da pripravi dotično poročilo tekom 48 ur. Ko je še dr. Fuchs pojasnil, zakaj je zakon o rekrutih nujen in zakaj ga je kot prvo točko postavil na dnevni red, je zbornica odklonila vse protipredloge in odobrila po predsedniku nasvetovani dnevni red. S tem je bila seja končana.

Stranke in vlada. — Obstrukcijo v državnem zboru so začele samo nemški nacionalci, nemška napredna stranka in Schönerer-janci, dočim so nemško liberalni veleposestniki antisemitje, Mauthnerjeva skupina in socialni demokratje sodelovanje odklonili. Mej nemškimi strankami se poskuša doseči jedinstven program, zlasti glede narodnih točk, kar bo seveda jako težko izposlovati. Desnica je v ožigled obstrukciji storila odločilen korak glede pojasnenja občnega položaja. Pozvala je vlado naj pojasni svoje namene za prihodnost in naj pove, če hoče vladati po načelih in po željah desnice ali ne.

Hrvatska. — Deželni zbor hrvatski je odklonil predlog glede združenja Dalmacije z Hrvatsko. V zadnji seji je načelnik združene opozicije baron Rukavina ostro prijel bana, očitajoč mu, da je Hrvatsko izdal Madjarom, da se je v Srbi zarotil proti Hrva'om in da zapravlja narodovo premoženje.

Ogrska. — Pogajanja med vlado in mej opozicijo kažejo, da se doseže končno vendar sporazumljenje. V bistvu gre samo se zato, da opozicija privoli v državnopravno priznanje nagodbe tudi za ta slučaj, ako se nagodba za Cislitvansko uveljavi s § 14., kar je v direktnem nasprotju z ogrsko ustavo. Ako se opozicija uda, potem odstopi ministerski predsednik baron Banffy in zajedno dobi opozicija garancije, da se bodo prihodnje volitve vršile brez vladnega pritiska.

Nemčija. — Nemško državni zbor se bavi sedaj z novo vojaško prelogo. Nemčija hoče svojo vojsko znatno pomnožiti ter utemeljuje to s tem, da trovezne države vse skupaj nimajo tako velike vojske, kakor Rusija in Francija.

Srbija. — Dne 13. t. m. je Srbija praznovala stoletnico osvobođenja od turškega gospodstva. Razkralj Milan se pogaja s cerkvenimi oblastmi, da bi mu dovolila, adoptirati svojemu nezakonskega sina Hristić-a. Bivša Milan-ova ljubimska Artemizija Hristić, kateri je bil Milan obljubil zakon, se je s tem zadovoljila s pogojem, da se njen sin oficijelno prizna za prestolonaslednika.

Angleška in Francoska. — Angleška nadaljuje priprave za vojno in zajedno s tem rase tudi nasprostvo mej Anglijo in Francijo. Francozi ne morejo pozabiti svojega poraza v Fašodi. K temu pa so prišli še novi konflikti zaradi raznih kolonijalnih vprašanj. Obe državi te tudi trudita zagotoviti si za slučaj vojne nevtralnost Nemčije.

Oderušstvo.

Znani so različni načini oderušstva. Čuditi pa se je, da se ravno najgršemu načinu odiranje ne posvečuje nikaka pozornost. Ta način odiranja ne išče svojih žrtev med zdravimi, za delo sposobnimi ljudmi, išče jih med ljudmi, kateri so za delo nesposobni, med bolniki.

Znano je, kako cveto vse lekarne. Lekarnarstvo je monopol, število lekarnarjev je omejeno, in le malokdaj se primiri, da se to število pomnoži. Vzlic temu imajo lekarnarji pravico prodajati zdravila po monopolskih cenah. Te cene določuje posebna komisija, na katero imajo lekarnarji največji upliv, občinstvo pa ga nima prav nič. Privilegiji lekarnarjev so v zadnjih letih po-